

A zsidóság 19. századi migrációja és társadalmi mobilitása Duna–Tisza közí minták alapján

Ö. KOVÁCS JÓZSEF

A bővebb kifejtés szándéka és lehetősége nélkül, csupán jelezni tudjuk, hogy jelenlegi előadásunkhoz milyen egyéb kérdések tartoznak, amelyek felvetése valamelyest csökkentheti hiányérzetünket. Pontosabban arról van szó, hogy milyen történeti közeg határozta meg a városi társadalomba beilleszkedni igyekvő, ahhoz alkalmazkodó és ugyanakkor szinte kirekesztett, sajátos kényszerpályákra került zsidóság állapotát?¹

Érthetően nem a fenti kérdésre adandó válasz képezi mostani munkánk lényeges részét. Azonban az általánosságokra utalva, szükségesnek tartjuk leszögezni itt is, hogy megítélésünk szerint a zsidóság külső és belső konfliktusait a következő tényezők tették sajátossá: a más kultúra és vallás, a jogegyenlőség hiánya, a profitorientált vállalkozások, a befogadó vagy éppen elutasító társadalom fejlődési zavarai, valamint az antiszemitizmus.

Az általánosságokon túl az igazi kérdés most az, hogyan jellemezhető a zsidóság helyzete egy-egy helyi társadalomban? Kik, mikor és honnan, és nem kevésbé hangsúlyozottan, hogyan telepedtek be a Duna–Tisza közére? Mi volt a vándorlás fő mozgatórugója?

Több Duna–Tisza közí vizsgálatunk eredményeit is hasznosítva, előadásunkban főként egy, eddig nem vagy alig kutatott településen kíséreljük meg nyomon követni a zsidóság történetét. A lehetőségekhez képest, különösen bevezető áttekintésünkben törekszünk az összehasonlításra is.

A Duna–Tisza közén a legkorábbinak számító újvidéki (17. század) és a bajai hitközségek fontosságát emeljük ki. Ám előljáróban ugyanígy kiemelhető ellenpéldaként Cegléd, Kalocsa, Kiskunfélegyháza, amely városokban csak 1848 után növekedett meg látványosan a helyi zsidóság létszáma és súlya.

¹ Előadásunk bővebb jegyzetelésétől eltekintünk. Több éves kutatómunkánk részeredményeit főként a Bács-Kiskun megye múltjából című levéltári évkönyvekben publikáltuk, ezeken túl a jelenlegi dolgozatra vonatkozóan külön is: Zsidók a Duna–Tisza közé városi társadalmában (19. század). In: Dunatíji találkozás. A Bács-Kiskun megyei nemzetiségkutató konferencia (Baja, 1991. április 27.) előadásai. Kecskemét, 1992. Zsidók Kecskemét és Kiskunhalas társadalmában a 18–19. században. Kecskemét, 1994. (megjelenés alatt).

Ha a zsidóság 1840-es évekbeli Duna–Tisza közti számát nézzük, az látható, hogy az összlétszámhoz képest 33%-uk az úrbéres mezővárosokban, illetve 32%-uk a négy szabad királyi városban élt.² Érdeemes megállapítani azt is, hogy egy-egy településen, a helyi lakossághoz viszonyított arányuk az úrbéri mezővárosnak számító Abonyban (11%), Izsákon (9,7%), Újvidék (5,1%) szabad királyi városban, Jankovác (4,2%), bérlős mezővárosban volt a legnagyobb. Mindez nem meglepő: az 1840-es években országosan jellemző volt, hogy a zsidóság nagy többsége falvakban, mezővárosokban lakott. Duna–Tisza közti arányuk jelentős volt a szabad polgári városok (11%) közé sorolt Kecskeméten és Nagykőrösön, valamint a bérlős mezővárosokban (10%). Baja egyedül képviselte a „földesúri jobbágyos polgár városokat”, ahol a térség zsidóságának mintegy 8%-a élt.

A fentiek alapján látható, hogy a befogadási készséget a gazdasági tényezők mellett alapvetően meghatározhatta az adott település jogi helyzete, illetve a városi tanács önálló döntési joga, mozgástere. A zsidóság jászkunsági elenyésző száma is példa erre: a kiváltságos terület igazán csak a 19. század második felében engedte fel a sorompókat. Bár Halas esetében azt is megfigyelhettük, hogy a felülről érkező, a zsidók letelepedését tiltó rendelkezéseket megkerülve lehetséges volt a letelepedés. A szabad királyi városok ekkori kisebb zsidólétszáma, pontosabban a lakossághoz viszonyított aránya nagyrészt az ismert polgári elzárkózást mutatja. Ettől leginkább Újvidék és részben Szeged példája mutat eltérést. Az előbbi helyen a régmúltba visszanyúló önállósága volt a helyi zsidóságnak.

A lakosság vallási megoszlásáról elmondható, hogy a felsorolt települések társadalmának több mint fele nagy többségében római katolikus volt, kevesebb mint egynegyede pedig reformátusnak minősíthető. A vallásilag vegyes, az arányokat tekintve kiegyensúlyozottabb helyi társadalmak alkották a fennmaradó mintegy egynegyednyi részt. Többé-kevésbé azonos vallási megoszlás alakult ki a 19. század végére is.

Az 1840-es évekbeli állapot szerint a helyi lakossághoz képest a legnagyobb arányban a következő településeken éltek zsidók: Abony, Izsák, Újvidék, Jankovác, Baja, Topolya. Vallási megoszlásuk szerint többségében a katolikus tömbhöz tartoztak.

Ugyanezen szempontok alapján 1900-ban azt látjuk, hogy a zsidóság aránya sorrendben a következő volt: Baja (11%), Szolnok (7,7%), Újvidék, Kalocsa, Szeged, Abony, Kiskőrös, Topolya, Zenta, stb. A vallást tekintve — különösen az egykor

2 A táblázatot ld: a fent jelzett tanulmányunkban, Ö. KOVÁCS J. 1992, 12–13.

szinte „homogénnek” számító Kalocsa, Szolnok miatt is — ismételten a katolikus jelleg dominált.

A létszámadatok tükrében összességében látható, hogy a zsidóság betelepedési aránya nem függött törvényszerűen, legalábbis nem minden esetben a lakosság vallási hovatartozásától. Mindezzel elsősorban a következőkre akarunk utalni: nagyrészt jogi, gazdasági tényezők együttesen határozták meg a zsidóság betelepődését. A vallási különbségtétel természetesen létezett, sokszor azonban háttérbe szorult, pontosabban egy másik szinten, kapcsolatrendszerben jelentkezett. Meghatározó lehetett például a vallás szerint is elkülönülő városi tizedenkénti elhelyezkedésben. Minderről nyilván nehéz egy olyan általánosítható véleményt mondani, amely teljes egészében magában foglalja az összes lehetséges esetet. A gyakran emlegetett jászkunsági helyzetben (ld. a jászkunsági katolikus és a kiskunsági református jellegű) például feltűnő, hogy a „református Halas” környezetétől mennyire eltérő vonásokat mutatott a zsidóság befogadását illetően. Itt a zsidó kereskedők lehetőségeit a hiányfunkciót betöltő szerepükön túl egyértelműen meghatározta a társadalom vallási hovatartozása is. Összességében igazán pontos véleményt, a jogi, gazdasági és vallási tényezőket együttesen figyelembe vevő, részletező elemzés alapján formálhatnánk. Mindenesetre a fenti megállapításokat fenntartva, az is megfigyelhető, hogy a „reformátusnak” minősíthető helyeken kisebb akadályok álltak a zsidóság útjában.

Válaszadási kísérletünk során megvizsgáltuk a települések 1842–1900 közötti népességnövekedésének nagyságát. Legnagyobb mértékben a következő városok létszáma növekedett: Szeged (66%-kal), Félegyháza (49%), Szolnok (49%), Zenta (48%), Kalocsa (45%), Cegléd (44%), Szabadka (44%). Az említett városokban — Cegléd kivételével — igen nagy többségében (86–96%) katolikus lakosság élt. A zsidóság létszáma ugyanezen településeken szintén jelentősen, vagy kiemelkedően (Szolnok, Kalocsa, Félegyháza, Cegléd) gyarapodott. Maga a népességnövekedés, a központiség ereje, illetve a városiasodás folyamata rendkívül meghatározóvá vált ebben a korszakban. A városi zsidóság számának szaporodása és a főváros körüli összpontosulása általános tendenciák voltak. Mindezek egy szekularizálódó társadalom ismert folyamatai, amelyek jelentősen befolyásolták a zsidóság elhelyezkedését.

A Duna melletti Baján a zsidók a 18. század derekától igen fontos gazdasági szerepet tölthettek be. 1753-ban 10 családról írt az egyik forrás. Az uradalommal kötött 1796. évi szerződésünkben az állt, hogy a 16 házzal bíró bajai zsidó család 12 évre, évi 340 Ft-os cenzus ellenében különböző jogokat élvezhetett. Ezek között szerepelt az, miszerint a Baja mezővárosától elkülönült zsidó közösség bíróval, esküdttel és rabbival intézhette saját ügyeit. Engedélyt kaptak egy zsinagóga

felépítésére, mondván, hogy az nincs a megyében. A későbbiek során Baja a zsinagógái látogatások alkalmával is fontos hely lett a környékbeli zsidók számára.³

A Baján élő zsidóság foglalkozási összetételét mutatja egy 1846. évi összeírás: 139 fő közül kereskedő volt 61%, (majdnem fele házaló), mesterséget űzött 15%, szegődött cseléd 20%, koldus 6%.⁴

Több mint 20 évvel később Baján a választói névjegyzék szerint a zsidóság 57%-a továbbra is kereskedett, a kézművesek, iparosok aránya közel 9% volt, ehhez képest is minősíthető magasnak a tanítóké: 6%.⁵

A zsidóság foglalkozási megoszlására a vizsgált Duna–Tisza közti helyeken egyébként általában jellemző volt a 60% körüli kereskedő–házaló réteg túlsúlya a 19. század közepén, illetve második felében.

A Bajára telepedő zsidóság származási helyét (ami nyilván sok esetben nem egyezett meg a születési hellyel) egy, a 19. század derekának körülményeit jól tükröző forrás alapján tudjuk bemutatni.⁶ A vizsgálható 1848 és 1856 közötti években összesen 112 család (463 fő) adatait rögzítették egy összeírásban. Mindenekelőtt a családfők foglalkozását ismerhetjük meg. A vonzáskörzetet vizsgálva elmondható, hogy azon családfők, akiknek a származási helye egyértelműen azonosítható, mintegy 50%-a Bács megyéből költözött Bajára, főként Újvidékről és Topolyáról. Több mint 30%-uk Tolna megyéből, elsősorban a jelentős zsidóközpontnak számító Bonyhádról származott. Baja vonzó lehetett, hiszen városi központi funkciói mindinkább megerősödtek. Ugyanakkor az a tendencia is megfigyelhető, hogy a zsidó családok a déli községekből északi irányba költözködtek. Közvetetten erre is utal a kevés Pest megyei adat, valamint az, hogy a távoli megyék, települések esetlegesen szerepelnek a felsorolásban: Fejérvár, Heves, Győr, Trencsén, Zemplén. (Nem igazán ide tartozó, ám mégis érdekes adat, hogy például Gyomán, Szarvason alig találkozunk a Duna–Tisza közéről ide költöző családdal, Pest megyeivel viszont annál inkább.)

A betelepedők foglalkozási összetételére érthetően jellemző, hogy a többség kereskedő, iparos és egyéb „vállalkozó” volt. Az ismertebb nagyobb településekről (Szabadkáról csak egy szobafestő, Szegedről, Kecskemétről) alig költöztek Bajára.

Kiegészítésképpen megvizsgáltuk, hogy 1853 és 1856 között miképpen alakultak a zsidó házassági kapcsolatok a származási helyet illetően.⁷ Az elemezhető 44 házasságkötés esetében a vőlegények 56%-a bajai illetőségű volt, őket követték a már említett Bács, a csekélyebb számú Tolna és Pest megyeiek. A menyasszonyok 63%-a

3 Magyar Országos Levéltár, C 59 Dep. Urb. 1797. 98. sz.

4 Uo. C 55 Dep. Jud. 1846. 53. tétel 40867.

5 Bács-Kiskun Megyei Levéltár, Baja, Múzeumi iratok 7070.

6 Uo.

7 MOL, Filmtár A 3396, P 4512.

bajai volt, hasonlóképp következtek utánuk a Tolna, Bács, és Pest megyéből származók.

Ebben a korban sem lehetett igazán szabad párválasztási gyakorlatról beszélni, különösen a zsidóság körében. A házasságokat racionális, vagyoni szempontok határozták meg, amelyekhez egyéb tényezők is járultak, mint például: a korábbi kapcsolatok ápolása, a hitközségek kis száma. Egyéb vizsgálatok tükrében elmondható, hogy általában kialakultak a nagyobb települések „házassági piacai”, vonzáskörzetei. A kecskeméti és halasi zsidók házassági körzeteit jellemezte, hogy alig kerültek egymással kapcsolatba, bár a házastársak — különösen a völegények — származási helye jóval szórtaabb volt, mint a bajaiaké. A félegyházi körzet is szórtaabb volt. Itt elsősorban az tűnt ki, hogy a menyasszonyok kb. 90%-a helyi illetőségű volt, ami mégsem furcsállható, hiszen ismertén általában a nők lakóhelyén kötöttek házasságot. A félegyházi férfiek többsége más településről származott. Ugyanakkor Nagykőrösön a kevésbé szórt származási megoszlást figyelhetjük meg, a házastársak többsége helybeli volt.

A 19. század végén azt láthatjuk, hogy a domináns kereskedelmi, pénzügyi tevékenység a Duna–Tisza közén Baján volt igen jellemző. (A budapesti és Heves megyei arányok után a sorban Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, Szeged, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, Szabadka, Újvidék és Kecskemét következett.) Az 1910-es, Kovács Alajos által közölt adatok szerint a bajai zsidóság — a többi régióbeli településhez képest — a nagy- és középbirtokosok sorában is jelentős súllyal képviseltette magát. Ugyanígy meghatározó szerepük volt a tisztviselői, az orvosi és ügyvédi, és nem kevésbé — Szabadkával együtt — az egyéb közszolgálati és szabadfoglalkozási pályákon. A bajaihoz hasonló vagy kisebb arányú foglalkozási reprezentáltság jellemezte a többi település társadalm szerkezetét is.⁸

Baja gazdasági és társadalmi életében a zsidóság igen kiemelkedő módon vett részt. További helyi kutatások részleteiben finomíthatják ezt a képet, amelyet az erősen polgári életvitelt mutató közösségről kialakítottunk. A többi vizsgálati eredményhez képest igen aktív szerepet tölthettek be a bajai törvényhatósági bizottság munkájában is: a virilis tagok többségét ők adták. Ez kivételes egyéb vizsgálatok tükrében. Az 1880-as évek vidéki lapjai — olykor antiszemita éllel — foglalkoztak Dr. Hauser Mór polgármester megválasztásával, aki zsidóként került a városvezetői székbe. Egyéb adatok, így például a bajai kereskedelmi és iparbank alapítói névsora is a helyi zsidóság aktivitására, illetve tőkeerejére utal.⁹

8 KOVÁCS A. A zsidóság térfoglalása Magyarországon. Bp. 1922, 68–77.

9 B-KML, Baja, Múzeumi ir. 7073., 1880., 1900. Később Erdélyi Gyula is követte Hausert. Zsidó lexikon. Szerk. ÚJVÁRI P. Bp. 1929, 75–76. Kővér Györgynek köszönhetően olvashattuk a bankalapítók névsorát. MOL. FIK. K.168. 125–cs– (23–

Reprezentatív mintavételünk remélhetően hasznosítható adalékokat nyújt. Ebben a korban az egyre intenzívebben a polgárosodás útjára lépő zsidóság városi társadalomba történő integrálódásáról van szó, amelyet az asszimiláció folyamata is felerősített.

Baján is főként hiányfunkciókat töltöttek be, noha sok esetben inkább konkurenciát jelentett pályaválasztásuk. Mindezek jelzik a külső kényszerek (pl. jogi helyzet, foglalkozási megosztottság) hatását is, valamint az ezek alapján megformált életstratégiákat, amelyeket szükségszerűen jellemzett a profitorientáltság, a teljesítményelvűség. S tulajdonképpen ezek részei voltak a különböző migrációs vagy társadalmi mobilizációs döntések. Mindamellett, állandóan figyelemmel kell lenni az adott regionális tényezőkre, a különbségekre is.

A mellékletben olvasható zsidóösszeírás legfőbb rovatait betűhíven közöljük.

MELLÉKLET

Zusammenschreibung. Der seit dem Jahre 1848 in der Bajaan Stadt angesiedelte isr. Familien gehalten am 20. und 21. Jänner 1856.

Haus No.	Familien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männlich	weiblich	männlich	weiblich			
1200	1	Augenfeld Jacob	1				32	Mádrás	Fruchthandel
		Babeth Rosenberg		1			26		
		Emanuel			1		7		
		Moricz			1		4		
		Israel			1		3		
		Johanna				1	1		
1793	2	Adler Ahron	1				58	Topolja	Produkten
		Rozi Ettlinger		1			30	Topolja	Produkten
		Samuel			1		22		
		Mathias			1		21		
		Babeth				1	17		
		Charlotte				1	13		

5185-1875).

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
1546	3	Mimi				1	11	Topolya	Kl. handl.
		Czilli				1	6		
		Joseph			1		8		
		David			1		1		
		Resi			1		2		
		Moses				1	17		
		Adler Moricz	1				30		
		Rosalia Hirsch		1			24		
7	4	Kathi				1	3	Tolnau	Fruchten
		Czilli				1	1		
		Ausch Davis	1				58		
		Julie Markus		1			56		
		Friedrich			1		27		
		Sigmund			1		21		
		Regina				1	17		
		Josepha				1	14		
1901	5	Berndorfer Wilh.	1				33		
		Karhon		1			27		
		Sandor			1		3		
		Sigmund			1		3		
1889	6	Bruck Moricz	1				26	Bezdan	Handlung
		Bertha Ulman		1			26		
		Sigmund			1		1		
1363	7	Bachrach Lázár	1				41	Morovitz	Kaufman
		Sara Bruck		1			36		
		Jacob			1		18		
		Franz			1		16		
		Mathilda				1	11		
2144	8	Brumel Jacob	1				32	Pesth	Schneider
		Sali Hauser		1			22		
894	9	Bruck Joseph	1				45	Pacser	Kaufman
		Scharlotte Bachrach		1			34		
		Jacob			1		14		
		Ignacz			1		11		
		Tinni				1	10		
		Ninna				1	9		
		Jeni			1		6		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
1364	10	Millisha				1	4	Madras	Kaufman
		Julius			1		3		
		Rudolf			1		1		
		Beck Joseph	1				55		
		Mimi Spitzer		1			42		
		Moricz			1		25		
		Ignacz			1		24		
		Bernhard			1		23		
		Wilhelm			1		17		
		Karolina				1	15		
		Philip			1		13		
		Emma				1	11		
		Jacob			1		9		
		Sophia				1	7		
Bertha				1	5				
Rosi				1	3				
495	11	Blahm Jacob	1				52	Sova	Kl. Handel
		Hanni Kraus		1			24		
216 ^{2/3}	12	Basch Bernat	1				53	Topolja	Kaufman
		Katharina Hirsch		1			52		
		Lorenz			1		30		
		Béla			1		14		
		Moricz			1		13		
		Bertha				1	16		
1901	13	Blau Franz	1				33	Raab	Kantor
		Leonora Feldmar		1			24		
		Mathilda				1	1		
		Samuel			1		1		
1347	14	Bachrach Herm.	1				39	Morovitz	Kaufman
		Hanni Oblath		1			37		
		Amalia				1	17		
		Rosalia				1	14		
		Julius			1		12		
		Ethelka				1	8		
		Deni			1		7		
2049	15	Bauer Lorenz M.	1				31		Lehrer
		Czczilia Haan		1			19		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
635	16	Julius			1		2		Früchten
		Cohn Joseph	1				30		
		Leonora Cohn		1			20		
1925	17	Hermine				1	1	Illova	Zimmermahler
		Cohn Ignacz	1				29		
		Cohn Joseph	1				38		
1916	18	Ignacz			1		8	Klobusitz	Schneider
		Johanna				1	12		
		Deutsch Löbl	1				58		
1950	19	Resi Pinkas		1			55	Neusatz	Hadern
		Johanna				1	16		
		Deutsch Babeth		1			28		
1940	20	Rosi				1	9	Bonyhad	Tagelöhner
		Netty				1	7		
		Maria				1	5		
1944	21	Regi				1	2	Bonyhad	
		Denneberg Antonia		1			65		
		Denneberg Markus	1				27		
649	22	Anna Rohrmiller		1			18	Bonyhad	
		Denneberg Leopold	1				34		
		Babeth Adler		1			24		
1721	23	Moricz			1		4	Bonyhad	Gewölb
		Saly				1	3		
		Ignacz			1		1		
84	24	Math. Eckstein	1				35	Gyönk	Kaufman
		Mária Lewy		1			25		
		Bernath			1		4		
630	25	Leopold				1	2	Kaposvár	Geschäft
		Eduard				1	1		
		Eckstein Gaspar	1				67		
271	26	Babeth Breyer		1			65	Kaposvár	Kaufman
		Maria				1	18		
		Eckstein Herman	1				30		
1790	27	Elise Boschan		1			23	Bonyhad	Hadernhandel
		Fischer Joseph	1				58		
		Sali Gruber		1			58		
		Perl				1	16		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
		Regi				1	18		
		Betty				1	13		
		Leopold			1		10		
		Czilli				1	19		
1914	28	Fischer Alexand	1				31	Szeged	Früchten
		Rosali Walentin		1			25		
		Julie				1	2		
		Joseph			1		2		
1945	29	Fischer Joseph	1				32	Gyönk	Hadern
		Sali Berger		1			45		
		Sallamon			1		15		
		Moricz			1		12		
		Elias			1		17		
		Mária				1	16		
		Czilli				1	19		
635	30	Fischer Ignacz	1				34	Weissenb.	Früchten
		Charlotte Cohn		1			22		
		Ethelka				1			
635	31	Fischer Ignacz	1				34		
		Charlotte Haan		1			22		
		Esther				1			
1123	32	Fischer Markus	1				39	Pacser	Wirth
		Theres Ehrnreich		1			24		
2015	33	Friedman Lazar	1				45	Gyönk	Sensal
		M. Wilhelm		1			25		
		Sandor			1		20		
		Karolina				1	15		
		Kati				1	14		
		Sam			1		13		
		Moricz			1		8		
		Jacob			1		5		
390	34	Grünwald Sall.	1				33	Högyész	Producten
		Charlotte Grünwald		1			22		
1790	35	Goldstein Joseph	1				31	Görbe	Handern
		Rosi Fischer		1			25		
2056	36	Greiner Ignacz	1				30	Gyöngyös	Früchten
1935	37	Geller Márkus	1				78	Foka	garichts

Haus No.	Familien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männlich	weiblich	männlich	weiblich			
1787	38	Gansl Bernath	1				57	Gyönk	nichts
		Rosi Hirschfeld		1			45		
1835	39	Geiger Leopold	1				45	Bat Monostor	Tagelöhner
		Kati Oblath		1			32		
		Sallamon			1		7		
		Ignacz			1		4		
		Betty				1	5		
619	40	Greiner Áhron	1				35	Mohacs	Krämer
		Julie Cohn		1			26		
		Carl			1		2		
		Sam.			1		1		
654	41	Honig Ignác	1				30	Mágocs	Kürschner
		Julie Denneberg		1			24		
		Kati				1	1		
1331	42	Hirschler Philip	1				38	N. Militics	in Diensten
		Julie Arenstein		1			38		
		Rosi				1	12		
		Heinrich			1		9		
		Resi				1	6		
		Nina				1	3		
	43	Henduska Jacob	1				53	Topolja	
		Maria Springer		1			45		
		Rudolf			1		23		
		Hanni				1	15		
80	44	Hohman Max	1				29	Weißenburg	Gewerb
		Regina Eckstein		1			27		
		Risa				1	1		
2134	45	Herzog Joseph	1				35	Bonyhad	Kaufman
		Rosi Fischer		1			25		
		Nachum			1		1		
		Rachel				1	1		
49	46	Herzog Philip	1				38	Zombor	Produkten
		Taube Herzog		1			32		
		Sali				1	6		
		Móricz			1		5		
		Josepha				1	3		
		Leop.			1		1		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
1869	47	Heitler Jacob	1					Szenite	
1107	48	Krieshaber Eman.	1				57	Feketehegy	
		Fanni		1			45		
		Móricz			1		23		
		Betti				1	21		
		Regina				1	19		
		Theresie				1	17		
		Karolina				1	15		
		Nina				1	11		
		Carl			1		10		
		Sándor			1		8		
		Paulina				1	6		
		Esther				1	4		
1928	49	Künstler Simon	1				42	Paks	
		Fani Weihsberger		1			42		
2109	50	Klein Jacob	1				35	Bonyhad	
		Julie Weiss		1			29		
		Hermine				1	3		
1857	51	Krauss Simon	1				68	Bonyhad	Tagelöhner
1717	52	Krauss Nath.	1				50	Neusatz	Hadern
		Jetti Cohn		1			40		
		Julius			1		12		
		Sam.			1		8		
		Leopold			1		17		
2012	53	Krieshaber Ignác	1				31	Feketehegy	Früchten
1107	54	Krieshaber Leop.	1				29	Feketehegy	Früchten
1717	55	Krauss Móricz	1				30	Neusatz	Tagelöhner
		Rosi Fischer		1			27		
1770	56	Krausz Betti		1			31	Gyönk	
615	57	Levy Jacob	1				41	Comorn	Früchten
		Anna Grürfeld		1			36		
		Móricz			1		16		
		Philip			1		14		
		Julius			1		12		
		Samson			1		5		
		Naphtali			1		3		
		Gustáv			1				

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf				
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich							
1770	58	Löwinger Leop.	1				27	Neusatz	Produkte				
		Betti Fischer		1			26						
		Regi				1	1						
1248	59	Lapl Gerson	1				51	T. Földvár	Kleinhandel				
		Theresi Szekula		1			49						
		Regina				1	16						
1869	60	Leipniker Moses	1				66	Verbasz	Ölgeschäft				
		Judit Schossberg		1			64						
1969	61	Löwinger Anna		1			56	Neusatz	nichts				
		Mimi				1	18						
		Anton			1		11						
1366	62	Lövi Peppi		1			45	Neusatz	Tagelöhner				
		Lam.			1		22						
		Sigmund			1		14						
		Bernát			1		13						
		Jacob			1		9						
		Nina				1	17						
		Hanni				1	16						
		Fany				1	13						
		617	63	Ledrer Joseph	1						36	Pécsvár	Kaufman
				Hermine Adler		1					24		
Kamilla						1							
4	64	Lorgie Jacob	1				28	Pécsvár	Kaufman				
		Amalia Reich		1			19						
1921	65	Ledrer Carl	1				36	Pécsvár	Kaufman				
		Riza Krauss		1			24						
		Mathilda				1	2						
1703	66	Lorja Dávid	1				28	Pesth	Waaren				
		Betti Beer		1			22						
1513	67	Lóbl Moricz	1				35	Neusatz	Glaser				
		Betti Bien		1			24						
		Herman Lóbl			1		10						
		Malia Lóbl				1	3						
		Rosi Bien				1	5						
1513	68	Mandl Gabriel	1				35	Verbász	Früchten				
		Rosalia Reiner		1			35						
		Betti				1	10						

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
1903	69	Esther				1	6	Fad	Fabrick
		Fany				1	1		
		Mendl			1				
		Nicolsburg Simon	1				40		
		Rosalia Weiss		1			29		
		Benjamin			1		7		
		Jacob			1		6		
		Julia				1			
		Rosalia				1			
		Samson			1				
1893	70	Neuman Regina		1			56	Csóka	Keines
		Adolf			1		23		
49	71	Naschitz Hermin	1				49	Bathaszég	Kaufman
		Rosi Deutsch		1			39		
		Fani				1	15		
		Betti				1	7		
		Netti				1	5		
		Jacob			1		4		
2089	72	Perless Moricz	1				30	Szantova	
		Josepha Stein		1			20		
1198	73	Pollák Ignacz	1				48	Bikity	Kaufman
		Babeth Naschitz		1			45		
		Emanuel			1		23		
		Adolf			1		15		
		Emilia				1	17		
1933	74	Rosenfeld Jacob	1				60		
1941	75	Reitzer Pepi		1			57	Neusatz	Keines
		Theresie				1	18		
		Simon			1		24		
1897	76	Rosenberg Ignacz	1				35	Sziklós	Lehrer
		Resi Honig		1			28		
		Julius			1		11		
		Charlotte				1	8		
		Ludvig			1		2		
2050	77	Reich Philip					33		
		Franziska Schwarzer		1			28		
		Ernest			1				

Haus No.	Familien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männlich	weiblich	männlich	weiblich			
1869	78	Reiss Joachim	1					Böhmen	Lehrer
1855	79	Reiter Abroh	1				34	Ókér	Fuhrman
		Pepi Freid		1			40		
		Moricz			1		13		
		Sami			1		11		
		Ignacz			1		9		
		Simon			1		7		
		Leopold			1		5		
		Iandi			1		3		
		Beni			1		1		
		Sali				1	16		
694	80	Rosenstock Dan	1				35	B. Gyarmat	
		Leonore Ovari		1			35		
		Wilhelm			1		11		
		Gábor			1		9		
		Theresie				1	15		
		Karolina Rosenstock				1	6		
1936	81	Reiss Herman	1				60	Sova	Bettler
1926	82	Schick Simon	1				66	Verbasz	Tagelöhner
		Rosi Stein		1			46		
		Móricz			1		26	Tavaros	
1941	83	Stein Emanuel	1				37	Tavaros	
		Rosi Reitzer		1			25		
		Sieskind			1		6		
		Rosi				1	3		
2143	84	Schliesser Leopold	1				45	Báthaszeg	Kaufman
		Rosalia Haupt		1			39		
		Fani				1	18		
		Emanuel			1		14		
		Sigmund			1		13		
		Móricz			1		10		
		Betti				1	9		
		Katharina				1	7		
		Josepha				1	5		
		Max			1		3		
		Regina				1	1		
		Risa				1			

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
1904	85	Schmidt Wolf	1				35	Bonyhad	
		Czilli Perless		1			28		
		Helena				1	4		
641	86	Spitzer Simon	1				31	Baracska	Kaufman
		Betti Herman		1			24		
		Jacob			1		4		
		Paulina				1	2		
1745	87	Regina				1	1	Sz. István	
		Schehr Sallamon	1				63		
		Elisabeth Zwiebach		1			57		
		Lenschy				1	18		
		Lisa				1	20		
		Abroham			1		16		
		Isack			1		13		
1039	88	Spitzer Carl	1				30	Baracska	Kaufman
8	89	Scheiber Nepom	1				27	Sim.tornya	Tischler M.
		Helena Ausch		1			28		
1051	90	Schwarzenberg Wilh.	1				34	Sim.tornya	Handler
		Anna Eisler		1			25		
		Ignacz			1		8		
		Herman			1		2		
		Czilli				1			
93	91	Spitzer Abroham	1				44	Csatalja	Kaufman
		Betti Perless		1			43		
		Joseph			1		15		
		Herman			1		13		
		Czeczilia				1	10		
1890	92	Schreiber Joseph	1				43	Neusatz	
		Betti Mandl		1			42		
		Adolf			1		14		
		Eleonora				1	12		
		Sali				1	10		
		Rosalina				1	5		
		Emanuel			1		3		
		Fani				1	1		
1316	93	Reiner Jacob	1				38	Th. Opel	Zimmermahler
		Regina Strasser		1			32		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
		Betti				1	8		
		Antonia				1	5		
		Ethelka				1	3		
		Moricz			1		2		
		Majer			1		1		
1031	94	Taubner Majer	1				30	Szederkény	Mehlhandel
		Resi Wollner		1			23		
		Philiph			1		1		
2140	95	Ulman Moricz	1				61	Földvár	Früchten
		Rosi Kaufer		1			57		
		Simon			1		27		
1031	96	Wollner Isaac	1				60	Földvár	Früchten
		Moricz			1		20		
		Adolf			1		23		
		Jacob			1		28		
2135	97	Weiss Nathan	1				59	Pacsér	Seifenfinderhändler
		Anna Weissberger		1			60		
1654	98	Wallentin Dávid	1				28	Jankovác	Fabrike
		Theresia Basch		1			19		
		Sándor			1		2		
		Jene			1		1		
1655	99	Wallentin Mich.	1				32		
		Sali Kellemen		1			30		
		Gábor			1		12		
		Samuel			1		9		
		Theresie				1	8		
		Zsiga			1		6		
		Dávid			1		3		
		Isidor			1		1		
1893	100	Wiesel Sallamon	1				29	Pest	Schneider
		Fani Neuman		1			19		
		Herman			1				
2046	101	Wollner Adolf	1				45	Bonyhad	Kaufman
		Hanni Grösahl		1			30		
		Sali				1	15		
		Eduard			1		11		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
2046 8 3 1869	102	Markus			1		7	Földvár Topolja	Kaufman Kaufman
		Netti				1	10		
		Julia				1	3		
		Wollner Sam.	1				35		
		Wittenberger Ign.	1				26		
		Netti Ausch		1			28		
		Weidinger Sall.	1				26		
		Willner Simon	1				50		
		Fani Leipniker		1			32		
		Herman				1	11		
1936 1878	106	Emanuel			1		9	Tolnau	Produkte
		Maria				1	1		
		Weiss Herman	1				60		
		Weltman Adolf	1				38		
		Fani Reininger		1			22		
		Wilhelm			1		3		
		Zeisl Moricz	1				45		
		Mimi Steinitz		1			32		
		Weiss Nathan	1				30		
		Fani Schön		1			22		
654	110	Adolf			1			Futak	Handerer
		Zukermandl Leop.	1				56		
		Emilia Sachs		1			45		
		Jacob			1		22		
		Adolf			1		23		
		David			1		17		
		Simon			1		12		
		Alexander			1		10		
		Albert			1		8		
		Sigmund			1		3		
38	111	Regina				1	16	Bonyhad	Gewölb
		Ethelka				1	1		
		Juditta				1			
		Löwenthal Heinrich	1				38		
		Sali Denneberg		1			26		
		Ign.			1		10		
		Sam.			1		6		

Haus No.	Fa- milien No.	Namen	Familien		Kinder		Alter	Wohnort	Beruf
			männ- lich	weib- lich	männ- lich	weib- lich			
96	112	Leop.			1		5	Irse	Gewölb
		Sigm.			1		1		
		Rosi				1	3		
		Nath. Wechs	1				30		
		Fani Schön		1			22		
		Adolf			1				

A német foglalkozásnevek jelentése

Bettler	koldus
Fabrik	gyáros
Fruchthandel	gabonakereskedő
Früchte	gyümölcs (kereskedő)
Fuhrmann	fuvaros
Geschäft	üzlet, bolt
Gewerb	kézműipar, mesterség
Gewölb	bolt, üzlet
Glazer	üveges
Hadermann	rongyszedő
Handlung	kereskedés, bolt
Kaufman	kereskedő
Krämer	szatócs
Kürschner	szűcs
Lehrer	tanár
Mehlhandler	lisztkereskedő
Ölgeschäft	olajbolt
Schneider	szabó
Seifenfinderhändler	szappankereskedő
Sensal	alkusz
Tagelöhner	napszámos
Tischler	asztalos
Wirth	vendéglős
Zimmermahler	szobafestő